

PROLETARCI, PREŠTRAŠENCI IN PRODANCI

JANEZ JUHANT

Medijski napadi na predsednika Drnovška in ministra Rupla so zanimiva novost na politični pozornici Slovenije, saj so bili doslej praviloma medijskih napadov deležni le politiki DEMOSA. Rupel je sicer eden izmed njih, vendar je že dolgo član vladajoče LDS podobno kot je bil predsednik države Drnovšek. Enkrat se zgodbe o uspehu pač končajo in po tranzicijskem plenjenju se navidezna enotnost tako imenovanih 'levih sil' krha, k čemur je pripomogla tudi dokončna odločitev za Evropo. Kljub temu možje udbovskega ozadja - ki so nekdanji igrali prvo violino, skušajo še naprej kontrolirati demokracijo. Zato nepreklicni vstop v Evropsko unijo bije plat zvona, ko krči kontrolorjev bivšega sistema razodevajo ranjeno žival, ki se bori za svoje dosedanje preživetje.

Nove razsežnosti je to krčenje dobilo z objavo udbovskih dosjejev. Ta plaz zdaj buri Slovenijo - in menda se je podoben plaz sprožil tudi v republiki Češki. Češka ima pred Slovenijo usaj to prednost, da je izvedla lustracijo in glavnim akterjem nekdanje službe državne varnosti prestregla peruti nadaljevanja politične kariere. Pri nas je ostalo vse prikriti, čeprav se je marsikaj vedelo in se potihem govorilo. Jože Pučnik je kot vodja parlamentarne komisije za povojne poboje in izvensodne procese natančno opisal sprenevanje akterjev teh morij. Pa ne le to. Kakor poudarjajo redki komentatorji UDBA-NETA - se tudi zdaj nadaljuje komunistična gonja, ki štiti udbovske botre in še naprej zasmehuje njihove žrtve.

Vprašanje razčiščevanja preteklosti se torej šele odpira. Sprašujem se, kako se zdaj počuti udbovec Lojze Sirk - ne vem, ali še živi - ki je bil poleg Zdenka Roterja in drugih zadolžen za bogoslovce in duhovnike. Ta me je nazadnje leta 1974 zasliševal in mi vzel potni list. Kasneje so drugi uporabljali še bolj prefinjene načine. UDBA me je naučila distance do režima, žal pa tudi previdnosti do vsakega človeka, ki me spremlja še danes.

Poleg omenjenih se torej v teh prepletenostih nabaja množica večjih ali manjših rabljev in prav tako večjih ali manjših žrtev. Glede na težak dostop do UDBA-NETA, je očitno pri tako ali drugače vpletenih zanimanje za resnico vendarle prisotno in seveda si tudi sam - kakor mnogi drugi - želim odgovora na vprašanje, kaj so bili razlogi pritiskov in zasledovanja. Npr. ko so leta 1979 zasliševali Frančka Križnika in sem ga vozil iz stanovanja v Kamniku v Stranje, mi je potem udbovski avto sledil tudi, ko sem peljal mlade v Kamniško Bistrico in je bil Franček v župnišču pri župniku Gačniku. Drugi dan zjutraj pa smo jih videli, ko so stali pri cerkvi. Odšli so šele, ko smo Križnika odpeljali na ponovno zaslišanje.

Najbrž je mogoče razumeti takšno ali drugačno sodelovanje v času najhujših pritiskov po revoluciji leta 1945. Takrat so mnogim duhovnikom postavljali alternativno ali smrt, ali CMD, kar je pomenilo vsaj delno sodelovanje. Mnogi so tako rešili svojo marsikatero cerkveno dobrino, premoženje in ustanove in omogočili usaj

delno družbeno delovanje Cerkve. V kasnejših letih so se zadeve spreminjale v prefinjene metode zastraševanja, iskanja šibkih točk predsemdubovnikov pa tudi vplivnih cerkvenih laikov in njihovo ustrezno vključevanje v patriotsko fronto socialističnih državljanov, kakorkoli si je kdo že to mogel, smel in znal razlagati pred svojo vestjo, pred Bogom in narodom. Zelo pa me je vsa zadnja demokracija, "izgubljena leta" (Jambrek) od leta 90 dalje jezilo, da so mnogi kristjani v demokratični družbi to navado kar nadaljevali. Verjetno je bil to plod bivših povezav, še bolj verjetno pa tudi novih kupčij za denar, čast in oblast. S takimi ljudmi so si tudi v formalni demokraciji pristaši bivšega režima podaljšali (udobno) življenje, uspeli podaljšati totalitarno oblast nad slovenskim narodom in oškodovati Cerkve, narodno skupnost in posameznike za njihovo odvzeto ali ljudsko premoženje.

Seveda jim je služil ustrezen nadzorni aparat, ki ima še danes svoje ideološko zaledje na FDV pri preizkušanih kadrih Zdenka Roterja, Nika Toša in tudi mlajših šolanih ideoloških kadrov. Finančno zaledje jim nudijo postkomunisti, ki so uspeli s temi manipulacijami splošno ljudsko premoženje speljati na svoje račune. Pomembno vlogo so v teh procesih so igrali tudi sindikalni voditelji, ki jih je omenjeni tranzicijski stroj tudi zaradi "preteklih" socialističnih zaslug upregel v ta voz "privatizacije", saj je jasno, da gre v tranziciji predsemdubovnikov za novo krajo.

Res so preoblikovni socialistični veljaki uspeli obraniti Prvi maj kot (dva dneva) prost delavski praznik, a realno gledano so delavci sorazmerno gledano v enakem izkoriščevalskem odnosu kakor v času, ko so socialisti začeli ta praznik. Delavec je torej najbolj izkoriščeno bitje tranzicije, saj je postal brezvredno blago v rokah nenasitnega Kapitala. Ker kitajske tekstilne delavke delajo zastoj, je vsa tekstilna industrija po svetu na tleh - ostala je le še trgovina in prestižni butik za tranzicijske petičneže. Delavec je spet največja žrtev globalizacijskih preoblikovanj, še posebno tranzicijskih s socializmom okuženih političnih tvorb. Kdo se bo še uprl temu procesu? Sindikat? Stranke? Intelektualci? Vprašanje je, ali ima delavec še oporo v sindikatu. Kako je z delavskimi strankami, najbolj potrjujejo socialisti v Franciji in Nemčiji, ki so postali poslušno orodje v rokah finančnih lobijev globalizacijskega sveta. V tranziciji pa še nismo kaj prida razčistili preteklosti, zato je breme prihodnosti še večje. Morda bo k razjasnitvi pripomogla tudi UDBA.NET, predsemdubovnikov pa EU in seveda tudi stiska, ki ljudem opira oči za osebnost in družbeno resnico in jih prisili, da - žal včasih prepozno - tudi kaj ukrepajo.

Morda ne bo niti odveč, da se v teh stiskah zatečemo tudi k svetemu Jožefu, ki velja za priprošnjika v vsaki človeški stiski. Žalostno pa bo, če bo sveti Jožef ostal edini priprošnjik v njihovi bedi, medtem ko bi tisti, ki imajo družbeni vpliv in veljavo - tudi kristjani - bedne prepuščali le njihovi usodi.

Odstopila predsednica ljubljanskega okrajnega sodišča

Tadeja Zima je odstopila s položaja predsednice Okrajnega sodišča v Ljubljani, ker ni dobila odgovora ne od vrhovnega sodišča ne od ministrstva za pravosodje, pa tudi ne od ljubljanskega višjega sodišča in sodnega sveta na njen program za odpravo zaostankov na omenjenem sodišču. „Če bi program dobil podporo in bil realiziran v celoti, bi bilo možno izvesti premike z zaostanki na tem sodišču, v nasprotnem primeru bodo ti le še večji,“ je Zima povedala na novinarski konferenci in dodala, da je število zaostankov na ljubljanskem okrajnem sodišču za petino vseh v Sloveniji. Vsak mesec bo število večje še za odstotek, kar naj bi po oceni predsednice do konca letošnjega leta privedlo do velikanske številke 118.000 nerešenih zadev na omenjenem sodišču.

Ali je imel Pukšič prav?

Poslanec SDS Franc Pukšič (predsednik parlamentarne komisije za Slovenijo po svetu) naj bi nedavno javno pretepel svojo hčerko. Zato so nekateri posamezniki zastavili več javnih vprašanj. Zanima jih, zakaj poslančeva stranka, torej SDS, zaradi svojega ugleda ne stori ničesar, da bi „umirila svojega pomembnega člana in mu pomagala, da se odvadi nasilnega vedenja“. Kot opozarjajo, so mediji še pred časom pisali o istem poslancu, kako je „obračunal“ s svojim sinom.

Franc Pukšič je v pogovoru s svojimi poslanskimi

kolegi izrazil obžalovanje zaradi nasilnega vedenja do svoje hčerke ter „zavedanje, da je ravnal neprimerno“, so sporočili iz SDS.

Sporočili so še, da se pojasnilo in obžalovanje njihovega poslanca Franca Pukšiča, ki ga je izrazil v pogovoru s poslanci SDS, nanaša na celotno situacijo, v kateri je prišlo do pretirane čustvene reakcije na hčerkinu pitje alkohola, ki ga zaradi zdravstvenih težav ne sme piti. V tej reakciji po zagotovitvi Pukšiča ni bilo nobenega nasilja. Poslanec SDS pa je v svojem sporočilu za javnost

dodatno pojasnil dogajanje 3. maja na javni prireditvi, ko je svojo hčerko zagledal s kozarcem alkohola.

„Dejstvo je, da ima moja hčerka žal precejšnje zdravstvene težave in da absolutno ne sme piti alkohola. Ko sem jo na prireditvi zagledal s kozarcem v roki, sem ji to želel preprečiti. Zavedam se, da sem pri tem preveč čustveno reagiral, nikakor pa nisem bil do nje nasilen. Kot poslanec sem se vedno zavedal pomena preprečevanja nasilja v družini in vedno podpiral predloge za urejanje in sankcioniranje tega področja.“

Umrli je arheolog Jože Kastelic

V 90. letu je umrl znani slovenski arheolog in literat Jože Kastelic. Kastelic je ostal aktiven do konca svojih dni, še aprila je namreč pri založbi Mladinska knjiga izdal zbirko pesmi Ode. V dolgoletni karieri se je Kastelic, profesor na ljubljanski Filozofski fakulteti in Pedagoški fakulteti v Mariboru, posvetil arheologiji, antični zgodovini, muzealstvu, ob tem pa se vseskozi podpisoval pod umetnostne in literarne kritike, eseje, pesmi in prevode.

Jože Kastelic se je rodil leta 1913 v Šentvidu pri Stični, diplomiral je iz klasične filologije in zgodovine starega veka, doktoriral pa z disertacijo Antični motivi v Prešernovem pesništvu.

Po drugi svetovni vojni je do leta 1968 ravnateljaval v Narodnem muzeju Slovenije in v tem času reorganiziral ustanovo ter v njej uvedel številne dejavnosti. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je od 1968 do 1983 predaval klasično in provincialno rimsko arheologijo ter zgodovino starega veka, kasneje pa še na mariborski Pedagoški fakulteti antično zgodovino.

Pisal je poezijo in izdal tri pesniške zbirke - Prve podobe, Barve in Ode. Sodeloval je pri ustanovitvi znanstvenih serij Arheološki katalogi in Situla ter pripravil vrsto pomembnih arheoloških in kulturno-

zgodovinskih razstav. V svežnju njegovih prevodov je tudi poslovenjena Heglova Filozofija zgodovine.

Ker je deloval v katoliških krogih, je bil po vojski precej zamolčan in tudi njegovih literarnih stvaritev v začetku niso objavljali.

Papež za družino in mir

Papež Janez Pavel II. je preteklo nedeljo pred opoldansko molitvijo zbranim romarjem govoril o drugem delu velikonočnega časa, ki ga zaznamujeta Vnebohod in Binkošti. Pri tem je poudaril, da je to marsikje čas krsta, prvega svetega obhajila in birme. Spomnil je na začetek binkoštnih devetdnevnice in na praznik Marijinega obiskanja. Kot je dejal, bomo lahko v času devetdnevnice podoživljali pričakovanje Jezusovih učencev, ki so skupaj z Marijo vztrajali v molitvi. Papež je obenem poudaril pomen Marijine navzočnosti v naši molitvi. Dodal je še, da naj bi v letu rožnega venca molili zlasti za dva namena: za družino, ki je ogrožena v svojih osnovnih vrednotah, ter za mir na svetu, zlasti v Sveti deželi.

GLEJ...

KUČAN PRIČA V HAAGU.... 2

NOVI NUNCIJ..... 2

80-LET ANGELCE KLANŠEK.. 3

VTISI IZ SLOVENIJE -
PIŠE NAŠ DOPISNIK..... 4PRAZNIK KOLIN IN NEKAJ
JEDI OB TEM..... 4

Kučan je pričal v Haagu proti Miloševiću

Pred Mednarodnim sodiščem za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Haagu je na procesu proti nekdanjemu jugoslovanskemu predsedniku Slobodanu Miloševiću kot priča tožilstva nastopil bivši slovenski predsednik Milan Kučan. V zaslišanju je med drugim zatrdil, da je Slovenija iz SFRJ želela oditi na miren in sporazumen način ter da vojne „ni potrebovala, ni želela in je ni izzvala“.

S temi besedami je bivši slovenski predsednik zavrnil Miloševićevo tezo, da je razpad SFRJ in posledične vojne na njenem ozemlju povzročila Slovenija. „Slovenija je imela možnost Jugoslavijo zapustiti na miren način, pa se je raje odločila za nasilje,“ je v zaslišanju Kučana namreč dejal nekdanji srbski in jugoslovanski predsednik, ki se v Haagu brani sam. Po njegovem mnenju je nekdanja Jugoslovanska ljudska armada (JLA) ukrepala v samoočrabi, razumljivi, ko je Slovenija prevzela nadzor nad zunanjimi mejami SFRJ in na svojem ozemlju sama začela pobirati carine, ki pa so bile vir 70 odstotkov zveznega proračuna.

Milošević je Kučanu tudi očital, da si Slovenija sploh ni prizadevala za mirno rešitev krize, kar pa je bivši slovenski predsednik odločno zanikal.

Ob tem je bivši slovenski predsednik, ki je bil v času osamosvojitve predsednik predsedstva republike, še prejel pa šef slovenskih komunistov, tudi pojasnil, da na Slovenijo zunanega vpliva pri sprejemanju odločitev v tem času ni bilo.

Vprašanje je torej, zakaj se je razpad SFRJ zgodil drugače, je menil Kučan in svoje videnje razlogov zanj v Haagu v odgovorih na vprašanja tožilstva tudi podrobno pojasnil, predvsem okoliščine v letih 1989 in 1990. Konec 80. let je država zašla v globoko politično, gospodarsko in moralno krizo, ki je bila tudi odraz splošne krize socializma v svetu, in dozorelo je spoznanje, da so spremembe nujno potrebne, je poudaril Kučan. Pogledi, kakšne in kako do njih priti, pa so bili različni, je dejal.

Januarja 1990 je slovenska delegacija zapustila 14. izredni kongres Zveze komunistov Jugoslavije, ko so bila vsa njena dopolnila v smeri večje demokratizacije k jugoslovanski ustavi zavrnjena. „Kongres je bil prekinjen in se ni več nadaljeval in to je pomenilo tudi konec SFRJ,“ je dejal Kučan.

Maja 1990 pa je JLA izvedla razorožitev slovenske Teritorialne obrambe, o kateri slovensko vodstvo, takrat že po prvih demokratičnih volitvah, ni bilo obveščeno.

Ko je Slovenija razglasila rezultate plebiscita, je v šestmesečnem prehodnem obdobju pred osamosvojitvijo želela urediti odnose z drugimi republikami, do česar pa ni prišlo. Slovenija je 25. junija 1991 razglasila samostojnost,

v noči s 26. na 27. junija pa so tanki JLA po odločitvi zveze vlade in ne predsedstva, kot je terjala ustava, odšli na ulice. 7. julija je bila sprejeta Brionska deklaracija, že teden dni kasneje pa v Beogradu sprejeta odločitev o umiku JLA, je Kučan povzel dogodke, ki so sledili.

Milošević pa je ob tem vztrajal, da v Srbiji, ki jo je takrat vodil, za vojaško intervencijo, ko se je zgodila, sploh niso vedeli, in da Srbija z vojno v Sloveniji tako sploh ni imela zveze. „Zakaj ste se opredelili za vojno in zakaj napadli,“ je vprašal Kučana in mu očital, da Slovenija ni pristala na mirno rešitev krize, ker je zavračala sprejem zakona o odcepitvi.

V dokaz svojemu prepričanju, da je bila napadalka Slovenija, je Milošević navedel tudi svoje podatke o žrtvah desetdnevne vojne. „Med vojno je življenje izgubilo 44 pripadnikov JLA, 184 pa je bilo hudo ranjenih, medtem ko je na slovenski strani umrlo le osem pripadnikov TO,“ je dejal. Ti podatki so drugačni od slovenskih, po katerih je v vojni umrlo 37 pripadnikov JLA, osem iz TO, ob tem pa še štirje slovenski policisti ter šest slovenskih in deset tujih civilistov.

Slovenija naj bi v času vojne zgrešila celo vrsto kršitev mednarodnega prava, kot so streljanje na ujete vojake JLA, napad na vozila Rdečega križa in slabo ravnanje z bolniki, je Kučanu očital Milošević ter se ob tem skliceval na podatke iz knjižice Istina o oružanem sukobu u Sloveniji. „Te trditve najodločneje zanikam, to se ni dogajalo,“ je dejal Kučan.

Nekdanji srbski in jugoslovanski predsednik pa je Sloveniji tudi očital, da je že od leta 1990 aktivno nabirala orožje, nato pa pri oboroževanju pomagala Hrvaški ter še kasneje BiH, kljub mednarodnemu embargu na njegov uvoz. Slovenija je po zakonitih kanalih pridobivala opremo za teritorialno obrambo, kar pa ne bi bilo potrebno, če ne bi bilo njene razorožitve, mu je med drugim odvrnil Kučan.

Sicer pa je Kučan tudi zavrnil trditev, da so nekdanji slovenski obrambni minister Janez Janša in njegova „tolpa“ podpirali separatizem in terorizem na Kosovu, in sicer prek oboroževanja in urjenja. Slovenska vlada ni podpirala albanskega separatizma, temveč se je zavzemala za mirno rešitev problemov. Z nasiljem ne moremo preprečiti nasilja, je dejal Kučan.

Omeniti velja, da je zaslihanje Milana Kučana trajalo približno šest ur, od 9. do 15. ure. Zdi se pa, da Kučan ni povedel vsega, kar ve.

Haaško sodišče Miloševiću sodi za vojne zločine, zločine proti človeštvu ter genocid na Kosovu ter med vojnami na Hrvaškem in v BiH. Proces se je začel 12. februarja lani.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONA MIZERIT

Ogromno gradiva se je nabralo v zadnjem tednu. Nemogoče je pisati o vsem. A tudi ni potrebno. Sedanje snovi se bodo nenehno ponavljale v prihodnjih tednih in mesecih. Ob nastopu nove vlade se ne ozirajmo toliko na besede. Dejanja bodo pokazala, kam bo šel razvoj, ali - po domače - kam pes taco moli.

Polemična pomilostitev. Zadnja politična poteza predsednika Duhaldeja je bila pomilostitev 25 zapornikov, gverilcev in upornih vojakov, katerim na čelu sta bila Gorriarán Merlo (vodil je zadnji gverilski napad na vojašnico La Tablada) in polkovnik Mohamed Alí Seineldín (vodja zadnjega vojaškega upora). V državi, ki je vzor juridične neresnosti, je ta pomilostitev negativno odjeknila. Duhalde jo je opravičil kot gesto, s katero naj bi zapečatil del argentinske preteklosti. Politično pa je korak upravičen: z pomilostitvijo Gorriarana se vzame skrajni levici enega zadnjih argumentov domnevnega preganjanja; Seineldín pa je vodja desničarskega političnega gibanja, ki tudi vedno toži, da mu manjka naravni vodja, ki naj bi predstavljal argentinski nacionalizem. Juridična resnost, ki jo Kirchner napoveduje, naj se začne v pomirjeni politični družbi.

Delno nova vlada. Pretekli teden je tedaj še „izvoljeni“ predsednik napovedal sestavo nove vlade. Kar nekaj presenečenj je bilo glede oseb, a v glavnem je smer predvidena. Skušal je vzpostaviti ravnovesje med dosedanjim duhaldizmom, novo levico, s koščkom sredine. Ob vsem je močan patagonski element, kar je razumljivo glede na predsednikov izvor. Vedeli smo že, da bo Lavagna ostal kot ekonomski minister, kar je poročilo mirne tranzicije na gospodarskem področju. González García je tudi ostal kot minister za zdravje. Presenečenje je prišlo na zunanjem ministrstvu, kjer je Rafael Bielsa marsikomu naježil lase. Levičarski intelektualci bo vodil politiko, v kateri ne bo mesta za avtomatično udinjenost s politiko ZDA. Protiutež je lahko bivši mendoški guverner in nekdanji predsedniški kandidat Octavio Bordón kot veleposlanik v Washingtonu. Predsednikova sestra Alicia v Socialnem skrbstvu je predvidljivo imenovanje, ki ima bolj strokoven razlog kot pa družinski vpliv. Nekam disonantno pa zveni imenovanje Beliza v pravosodju. Z izvorom blizu skupine Opus Dei je ta bivši Menemov notranji minister neka protiutež močni levici v vladi. Njegov položaj bo eden najtežjih v tej dobi. Daniel Filmus v vzgojnem ministrstvu pa je dokaz, da bolj kot gospodarstvo levi-

co zanimajo šolski programi. Treba pa mu je priznati strokovnost in uspešnost na dosedanjem enakem mestu v vladi prestolnega mesta.

Habemus predsednika. Nastop novega predsednika na državni praznik 25. maja je bil res poseben. Po eni strani je prekršil marsikateri predpis protokola. Celotna slovesnost predaje oblasti se je izvedla v parlamentu. To je umestno: Duhalde je bil začasni predsednik, imenovan po parlamentu, ne pa izvoljen po ljudski volji. Ta dan smo imeli tudi dva Tedeuma: Duhalde se je šel zahvaliti na božjo pot v Lujan, tradicionalni tedeum 25. maja pa je bil šele ob sedmih zvečer, tako se ga je lahko udeležil že novi predsednik s svojo vlado. Tako slavnost v parlamentu kot prisega ministrov v vladni palači pa se je razvijala po predpisih naše stare knjige o lepem vedenju: „Kar po domače“.

Obljuba dela dolg. Tega se mora zavedati novi predsednik. Čeprav je stalno skušal preprečiti vtis mesianizma in trdil, da „smo navadni ljudje z izrednimi nalogami“, je pred tem, zlasti pa v nastopnem govoru pred parlamentom napovedal, da katere cilje se bo vlada borila: bolj resno in bolj pravično državo; idejo nacionalnega kapitalizma; zunanji dolg se ne bo plačeval za ceno socialne izključitve ljudstva; enake vzgojne možnosti za vse; uspešno javno zdravstvo; vrsta javnih del za odpravo brezposelnosti; itd., itd.

Kaj nas čaka? Lahko rečemo, da je vladni načrt izredno ambiciozen. V mnogih ozirih predstavlja pravo revolucijo v dosedanjih politični praksi. Seveda pa je vse to pogojeno od politične in socialne moči, ki jo bo imel novi predsednik. Nestor Kirchner nastopa svojo štiriletno dobo (prištev še šest mesecev nedopolnjenega De la Rujavega-Duhaldejevega mandata) močno oslabilen zaradi Menemovega odstopa in pomanjkanja lastne politične strukture in seveda potrebne zaslombe v parlamentu. Mnogo je odvisno od vprašanja, če si bo mogel pokoriti ključni buenosaireski peronizem, pritegniti vsaj del dosedanjega menemizma (predvsem med guvernerji in v senatu) ter doseči soglasje opozicije v važnih zadevah. Ključna beseda bo „konsenz“. Delati bo treba hitro. Potrebni so tudi zakoni, ki jih je treba izglasovati brez odlaganja. Kot pozitiven činitelj pa lahko beležimo naravni optimizem argentinskega ljudstva, ki je vedno pripravljeno podpreti nov poizkus, se navdušiti za novo ekipo in vložiti upanje v novo dobo. Nihče ne pričakuje čudežev, vsi pa želijo vsaj poštenosti in nekaj zdrave pameti pri delu za narodov blagor.

Novi nuncij, stara vprašanja

MANICA FERENC

Prejšnji teden je v Slovenijo prišel novi nuncij nadškof Santos Abril y Castello. Na to mesto ga je 9. aprila imenoval papež Janez Pavel II., hkrati bo nuncij tudi v Bosni in Hercegovini ter Makedoniji. Zanimivo je to, da je Castello že peti nuncij, odkar je Slovenija samostojna država.

Jih še znamo naštet? Prvi, Pier Luigi Celata, je bil pri nas od leta 1992 do 1994. Nasledil ga je Edmond Farhat, ki je pri nas ostal kar sedem let.

Leta 2001 je odšel za nuncija v Turčijo. V njegovem času je bil pripravljen in podpisan prvi sporazuma med Svetim sedežem in Republiko Slovenijo o pravem položaju katoliške Cerkve v Sloveniji. Farhatov naslednik je decembra 2001 postal nadškof Marijan Oleš, a se je zaradi bolezni že maja 2002 odpovedal službi in odšel v pokoj.

15. maja 2002 je bil za nuncija v Sloveniji imenovan nadškof Giuseppe Leanza, ki je še naprej ostal tudi nuncij v Sarajevu. Februarja letos je odšel za nuncija v Bolgarijo.

Imenovanja in odpoklici apostolskih nuncijev v Sloveniji so tako pogostni, da se kar samo postavlja vprašanje, ali je kaj narobe z nunciji ali našo državo. Poskušajmo najti kakšen odgovor. Novi prihaja k nam z bogatimi izkušnjami; doslej je služboval v Pakistanu, Turčiji, v več afriških državah, Jugoslaviji ter Argentini. Za seboj ima izkušnje z različnimi družbenimi sistemi, zato ni bojzani, da se

ne bi znašel tudi v našem. Kaj ga čaka v Sloveniji? Kot mu je v pozdravnem nagovoru povedal nadškof Rode, bo v Sloveniji našel notranje enotno ter živo cerkveno občestvo. Med Cerkvijo in državo pa je vrsta odprtih vprašanj, ki naj bi bila rešena v času njegovega mandata. „Paradokso pa je dejstvo, da prvi sporazum med Svetim sedežem in Republiko Slovenijo še ni bil podpisan v Državnem zboru in Vi ste že četrti nuncij, ki čaka na ratifikacijo. Upamo, da ste zadnji.“

Kakšno politiko do naše države lahko izbere novi nuncij? Pošilja ga isti papež kot prejšnje štiri. Sveti sedež v Sloveniji ne išče posebnih privilegijev za katoliško Cerkev. Tako kot drugod po svetu želi prispevati k celoti slovenske družbe. Kaj pa lahko naredi? Vsaj to, kar si večina med nami želi: mir, razumevanje, sožitje med različno mislečimi, spoštovanje človekovih pravic, tudi verskega prepričanja, pogovor in srečno prihodnost. Torej vabilo k dialogu in medsebojnemu spoštovanju. To pa je osnovno poslanstvo vseh veleposlanikov, še posebej nuncija, ki je papežev odposlanec, ki ima neke vrste prvenstvo med veleposlaniki, ker je papež začetnik moderne diplomacije (Sveti sedež je bil prvi, ki je začel pošiljati svoje poslanike k vladarjem z namenom vzpostavljati dialog). Zato je tudi nuncij v državah, ki to razumejo, dekan diplomatskega zbora.

Slovenska država je tako na resni preizkušnji. Gre za iskrenost in verodostojnost njene mednarodne politi-

ke. Sveti sedež je „vatičanski sporazum“ že zdavnaj ratificiral, naša država pa še vedno mečka. Izgovori postajajo prozorni in neverodostojni. Dejstva so dejstva: sporazum je bil podpisan 14. decembra 2001.

Zaradi pritiskov Združene liste, ki mu je nasprotovala, je romal na Ustavno sodišče. Tam še vedno čaka na presojo oziroma na sklepno poročilo. Šele potem bo lahko šel v Državni zbor v postopek za ratifikacijo. Seveda, ob predpostavki, da Ustavno sodišče v njem ne bo našlo kakšne protiustavnosti in „vatičanske zarote“.

Da pri prvem sporazumu ne gre za nič drugega kot za samo formalno potrditev sedanje pravne ureditve, je jasno vsem, z izjemo tistih, ki zaradi ideoloških razlogov nasprotujejo vsemu, kar je povezano z vero.

Sporazum je orodje, ki na poseben, a ne edini način, ureja odnose med Cerkvijo in državo, služi ne samo blaginji katoliške skupnosti, temveč celotni družbi ter pomeni cilj in izhodišče za nadaljnje dogovore.

Zato naloge novega apostolskega nuncija zanesljivo ne bodo, tako kot se je nekaterim že zapisalo, urejanje slovenske rodnostne politike (čeprav ne bi škodilo, če bi se je kdo lotil) oz. spreminjanje ustave, ampak bo predvsem urejanje odnosov med Cerkvijo in državo.

Kot je povedal ob svojem prihodu, nima nobenega vnaprej pripravljenega programa. Stori bo, kar se da, za dobro te družbe. Želim mu veliko sreče in dobrih dialogov.

SLOVENC V ARGENTINI

SAN JUSTO

Praznovanje 80. letnice Angelce Klanšek

V nedeljo 17. maja je bilo v Našem domu San Justo veliko praznovanje. Voditeljica slovenske šole in učiteljica od vsega početka Angelca Klanšek, kot jo vsi poznamo, je dosegla 80 let svojega življenja z vso agilnostjo in bistrostjo. In šolska skupnost se ji je hotela zahvaliti za vse delo in jo počastiti ob tej obletnici.

Slavnost se je pričela z mašo, ki jo je v dvorani daroval krajevni župnik Tone Bidovec s somaševanjem Francija Cukjatića.

V polni dvorani so se zbrali Sanhuščani in gostje, saj je slavljenka učila tri ali štiri generacije rojakov v okolici.

Po maši se je pričel slavnostni del. Povezovalka Ivana Tekavec je najprej pozdravila gospodično Angelco, obenem pa še povedala, da tudi njena dolgoletna pomočnica Ivanka Puhek praznuje 80. obletnico življenja. Vsa dvorana jima je izkazala priznanje z močnim aplavzom.

Napovedovalka je nadaljevala: „Vaša skromnost, prisrčnost in vztrajnost so naredili iz naše Balantičeve šole topel in prijeten prostor, kamor vsi radi prihajamo. Toplina in prijetnost... kakor doma. V vsaki hiši pa, oseba, ki skrbi za domači ogenj, je mati. Vi ste kot naša druga mamica, ki se skrbno in neutrudljivo razdaja.“

Prav majhni člani šolske družine so za vas pripravili pesmice. In to kar tri! Slišali bomo „Zajček al' se me bojiš?“, „Rak“ in „Ura“, ki jih bodo zapeli otroci I. in II. vrtca, 1., 2. in 3. razreda.“

Nato je v imenu Našega doma in vseh organizacij, ki pod to streho bivajo, pozdravila predsednica Doma Mici Malavašič Casullo.

Tudi starejši učenci šole od 4. do 8. razreda so gdč. Angelci poklonili pesem, ki je gotovo zdravilo: „Pesem zdravilo za strah“ in „Vedno dobre volje“.

V imenu šolske družine - otrok, staršev in učiteljev - je pozdravila Marija Zupanc Urbančič: „Hvala vam v imenu učencev, Bog vam obilno povrni in poplačaj ves trud, ko jim želite posredovati ne le slovenski jezik, amak tudi ideale in vrednote, ki vodijo vaše življenje. Hvala vam v imenu bivših učencev, imeli smo vas zelo radi in vas imamo sedaj še neizmerno bolj. Hvala vam v imenu učiteljev in učiteljic. Ob vas odkrivamo in spoznavamo, da se lahko drugim posreduje samo to, kar človek nosi v sebi. Razdajali ste se, postali del naše velike družine, s katero čutite in sodelujete.“

Nato je Danica Malovrh prebrala pozdrave, ki so jih iz Slovenije poslali sorodniki in Balantičevi.

To zadnje častitke deloma objavljamo:

„Tu je pomlad v deželi, kjer je pred 80 leti stekla vaša

zibelka. V sveže zelenje so odeti griči, pisano cvetje je obarvalo travnike, njive dihalo v sinje nebo, razpeto nad nami in vami. To nebo, ta svetloba in božje roke - njihov objem čutimo, ko mislimo na vas, ki ste danes sredi ljudi, mladih, dobrih, ki ste jim vi kakor mati prinašali neminljiv dar. Ker ste se povezali z našim Francetom, se je njegovo ime, njegova slovenska beseda, poetično prozorna razlivala iz roda v rod v daljni deželi, ki smo jo tedaj, ko smo bili pri vas, komaj slutili.

V žgoči bolečini se je marsikdaj krčilo vaše srce. Domotožje je bila večkrat ta vaša bolečina. Kje je dom, kje je domovina?

Ni daleč vaš dom, blizu je, pri vas je, še posebej danes, ko smo z vami vsi, vaši učenci, (sedanji in bivši) vaši prijatelji in tudi mi, ki v cvetočem maju pri šmarnicah (tudi za vas) molimo in pojemo.

S hvaležnostjo, da vas poznamo, da ste s svojim življenjem dar vsem, bodite še naprej svetel zgled poštenosti, delavnosti in predvsem ljubezni. Z njo vas tudi mi v duhu spremljamo. Pozdravite vse, ki praznujejo z vami. Srečno!

Balantičevi

Skupina bivših učenk in učencev se je predstavila s čestitkami, morda z isto tremo pred nastopom kot nekoč v šoli. Marko Štrubelj, Marko Klarreich in Marjan Godec so v zboru izrekli voščilo; mladi očki današnjih otrok, bivši učenci Balantičeve šole, so predstavili vesel prizorček Četca; mlade mamice, tudi bivše učenke šole, pa so zapele pesmi, ki so jih pele kot osnovnošolske učenke pri gdč. Angelci.

Sledila je bogata zakuska in priložnost za pogovor.

Pozneje pa se je slavnost nadaljevala z veliko torto, ki so jo podarili svoji voditeljici. Izročili so ji tudi tako imenovano „otroško knjigo“, v katero je vsak otrok Balantičeve šole napisal nekaj besed.

Izročili so ji še skupinsko sliko vseh današnjih učencev. In vsi otroci so ji končno voščili s prilično pesmico.

Gospodična Angelca se je vsem v dvorani zahvalila za voščila, pa obljubila, da bo še naprej rada hodila v San Justo in učila otroke v slovenskem duhu.

Nato je upihnila svečke in razrezala torto in nanjo povabila vse navzoče, da se poveselijo z njo.

Pred odhodom so ji posamezniki še čestitali ob tej lepi obletnici, saj so bili v veliki večini njeni učenci, kdor pa ne, jo je poznal po njenem delu že nad 50 let.

Naj še opišemo življenje slavljenke.

Rodila se je 30. maja 1923 v kraju Simrt pri Boštanju v Zasavju v kmečki družini. Bilo je deset otrok, od katerih

sta dva v mladosti kmalu umrla. Po osnovni šoli v domačem kraju je Angelca odšla v Ljubljano na Poljansko gimnazijo, ki jo je končala leta 1944. Zaradi odličnih spričeval je bila oproščena tako male kot velike mature. Odlikovala se je posebno v slovenščini, kjer je bil njen profesor dr. Fance Koblar.

A družina je tedaj živela težke čase. Bili so namreč begunci, tako pred Nemci kakor pred Italijani. Preselili so jo nekajkrat, končno so prišli na Kočevsko. Tam pa so imeli probleme s partizani, ki so jih neprestano nadlegovali, ko so iskali brate, ki so vsi pristopili k domobrancem. Tako so več noči preživeli dobesedno pred revolverji.

Angelca, ki je med šolanjem večkrat prihajala domov v Kočevje, je dobro poznala, kaj se tam zaradi partizanov dogaja. Zato je v šoli v razredu jasno prikazovala svoje stališče, proti skoraj vsemu razredu, ki je bil v večini za OF.

Zato ni čudno, da je po koncu vojske Angelca odšla na Koroško, kakor tudi njeni bratje. Ti so bili vsi vrtnjeni in pobiti. Trije takoj, za četrtega pa je precej let pozneje izvedela, da je bil - čeprav uradno mrtev - živ v Kočevski Reki. Seveda so take ljudi pred koncem komunizma pobili.

V Vetrinju in Peggezu je Angelca najprej pomagala v otroškem vrtcu, pozneje pa ga vodila.

V Argentino je prišla februarja leta 1949. Najprej je dobila zaposlitev v tovarni Moron, nato v tekstilu in končno pri Kočarju. Pomagala je tudi zastoj pri delu v Dušnopastirski pisarni v Slovenski hiši gospodični Zdenki, končno pa je prevzela istotam vodstvo kuhinje.

S šolskim delom je začela takoj. Najprej je skupaj z Mijo Markež prevzela delo v San Justu, kmalu pa je delo prevzela sama. Učila je v župnišču in drugod (v kavarni Pri Gregcu), končno pa je šola dobila zavetje v Našem domu leta 56.

Vsega skupaj - računajo - je učila nad 700 otrok, pozneje pa ji je še pomagalo vsega nad 50 mlajših učiteljic. Bila je tudi dve leti šolska referentka pri Zedinjeni Sloveniji.

Še sedaj vsa polna energije vodi Balantičovo šolo s svojimi pomočnicami, učijo nad 110 otrok. V svojih 52 letih pouka v San Justu je Angelca tam trdna baza slovenske vzgoje, zato je tudi razumljivo, da ji je šolska družina priredila tako zahvalno slavnost, ki jo je s svojim delom zaslužila.

Tudi naš tednik ji v imenu vseh Slovencev v Argentini čestita in ji želi še veliko lepih, bogatih let pri vzgoji naše mladine.

TD

Slike s pasijona na Pristavi

Desno: Judovsko ljudstvo

Levo: Na Oljski gori.

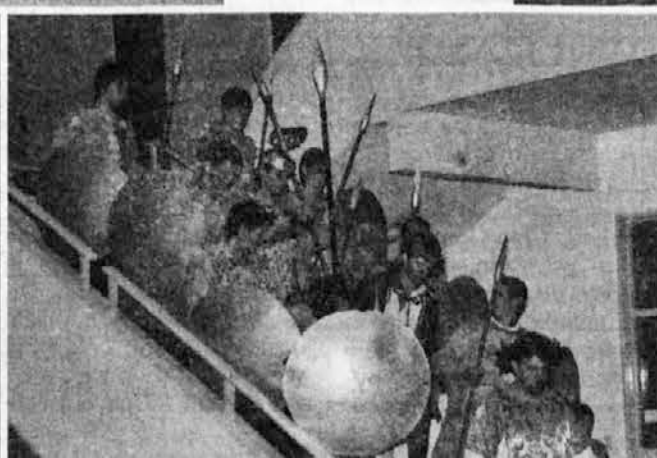
Levo spodaj: Kristus (Ivan Klemenčič).

Spodaj: Pilat (Karel Selan) z vojaki in Kristus

Marija (Ingrid Kopač)

Pasijon je pripravila prištavska mladina s pomočjo prištavske družine, režirala pa ga je Marija Zorc Čec.

ROSARIO

Nov odbor društva Triglav

V drugem največjem argentinskem mestu Rosario živi precej aktivna skupnost Slovencev in njih potomcev. Društvo Triglav je bilo prvotno ustanovljeno že v 30 letih prejšnjega stoletja. Prestalo je razne spremembe in prilagoditve, potem pa usahnilo. Po osamosvojitvi Slovenije so ga rojaki obnovili in sedaj predstavlja svojevrstno postojanko slovenstva v Argentini.

V nedeljo, 13. aprila so imeli svoj občni zbor. Poleg pregleda dela v pretekli poslovni dobi so izvolili tudi nov odbor. Sestavljajo ga: predsednik, Marjan Jeriha; podpredsednica Rosa Polh; tajnica Graciela Kastelic; namestnica tajnice Susana Nimo; blagajnik Antonio Noli; namestnica blagajnika Gladys Medizza; odborniki: Hugo Ferrari, Norma Sirk in Dušan Kervin; namestniki: Gladis Sirk, Alfredo Zuljan in Cristian Ferrari; nadzorni odbor: Maria Eugenia Ersetig in Carmen Berlot.

Slovenski skupnosti okoli Triglava želimo res uspešno delovno leto.

GK

VTISI IZ SLOVENIJE

PRVI SVET ALI LE SMISEL ZA RED?

Navade so navade. Toda: od kod izhajajo? So vse prirojene ali privzgojene? So dedne ali plod mutacije? Kažejo na prvi svet (v katerega nas je vodil Menem...), ali je to že v duši nekaterih narodov? Kar preveč vprašanj za družboslovce (sociologe), psihologe (psihoanalitike?) in za vse take opazovalce človeškega življenja, ki nimajo ne naslovov ne zmožnosti ne veselja do kakega poglobljenega sistematičnega študija človeške narave/nrave.

Dejstvo je pač, da nekomu, ki je navajen (bolje: je sprijaznjen) na določene nedisciplinske pojave, red v Sloveniji ugodno vpliva na dnevno počutje. Voznik na cesti ve, da bo imel na prednostni cesti vedno prednost pred tistimi, ki hočejo zavijati ali križati „njegovo“ cesto; da bo na križišču enakovrednih cest imel prednost pred tistimi, ki prihaja z njegove leve in da bo moral ustaviti pred onim, ki prihaja z desne. Torej bo lahko užival pri sofiranju in ne bo moral svojih sopotnikov s slabo voljo...

Tudi se nihče ne sprašuje, zakaj je obvezno pri belem dnevu imeti stalno prižgane luči („de posición y bajas“) in zakaj morajo biti vsi v avtomobilu privezani s pasom. To je zakon in pika! To ni stvar debate in razpravljanja. Izvedenci so ugotovili, da je to zdravo, torej je treba predpis upoštevati.

Seveda: veliko pomaga, če te policaj na cesti ustavi, in na primer pove, da je radar pokazal prehitro vožnjo, torej moraš plačati kazen 15.000 tolarjev. Če pa se ne misliš nič pritožiti pred sodnikom za prekrške, lahko v osmih dneh plačaš kazen s 50% popustom. Torej sta le dve možnosti; ona tretja (tista, da poskusiš „zglihati“ kazen kar pri policaju ali mu ponuditi nekaj za kavo ali pir) - ne pride v poštev. Večina lepo stisne usta, podpiše in se ne pritoži; pridruža se šele pozneje v avtu - potem, ko se je policaj že vpludno poslovil. In od takrat naprej bo še bolj zavzeto gledal na prometne table, ki omejujejo hitrost...

V času velikega tedna so cveteli tulipani. Vse polno jih je bilo tako na vrtovih hiš in stanovanj, pa tudi na vrtovih pred javnimi uradi in trgih. Žive barve naredijo življenje prijaznejše. Kakšna sprememba, če človek pomisli na Majski trg in na vse mogoče manifestante, ki steptajo redke cvetlice...

Pa še to: smetari ne odnašajo smeti v vrečkah: vsaka hiša, poslopje, ima pločevinasto ali pa plastično posodo, ki jo smetari nataknejo na mehanizem, ki jo sprazni v tovarnjak za smeti. Prav. A pri nas te posode nismo imeli; treba jo je bilo naročiti pri podjetju. Čez dober teden se pred hišo ustavi tovarnjak in iz njega prideta vozni in spremljevalec. Mislil bi, da se bo eden zavihtel na tovarnjak in ročno spustil posodo na tla. Ne! Najprej sta znižala hidravlično platformo, nanjo se je povzpел voznik, spremljevalec ga je dvignil, da je prišel do posode, pa spet nazaj na platformo in lepo tako dol. Sem mislil, da zato, ker je posoda težka. Ne: tak je pač način dela. - Ravno tako cestni pometal na Prešernovem trgu: papirčka na tleh ni pobral tako, da se je sklonil in ga z orokavičeno roko dvignil in vrgel v koš. V roki je imel kleščo napravo, s katero si je pomagal, da se mu ni bilo treba skloniti. Verjetno na starost ne bo imel problemov v križu...

Da ne bo kdo mislil, da hočem predstaviti sliko raja na svetu! To so le sličice iz vsakdanjega življenja, ki morejo človeku osladiti vsakdan. Lumparije niso brezdomovinske; svet je njihova domovina, ne glede na celino, državo ali pokrajino.

GB

Praznik kolin

Kaj pa so pravzaprav koline? Čeprav niso v nobeni zvezi s kakšnim datumskim dnem, je v naših krajih „praznik kolin“ prav poseben dan v letu. Že od nekdanj nam naznanja prve zimske dni in ker so živali takrat že spitate, so si naši predniki s klanjem pripravili hrano za mrzle zimske dni. Včasih so klali tudi perutnino in govedo, v zadnjih časih pa koljejo samo prešiče. Ta dan je še vedno vesel družinski praznik, združen z mnogimi navadami in tudi vražami.

Svinja je že v starih civilizacijah predstavljala na eni strani plodnost in razcvet, na drugi pa požrešnost, jezo in nečistočo. Stari Rimljani so svinjo darovali Marsu, dokler je bil še bog poljedelstva, ter boginji rodovitnosti Tellus Mater. Pri Keltih je bila svinja Velika Bela, kot so imenovali Keridwen. Pri Kitajcih in Japoncih je divja svinja predstavljala požrešnost in umazanost, udomačena žival plodnost in splošni blagor. V grških mitih je čarovnica Kirka (Circe v Homerjevi Odiseji), ki naj bi žive la na samotnem otoku) spreminjala v svinje svoje „dolgočasne“ oboževalce. Svinji niso naklonjeni Judi ne Arabci. Le-ti jo po koranu smatrajo za nečisto bitje. Svinje ne uživajo, češ da simbolizira pohoto, egoizem itd.

Slovenci pa svinje pobijamo skoro neusmiljeno in je zakol še vedno zavil v posebna simbolična dejanja, ki so seveda v raznih krajih različna.

Včasih je sam gospodar klal živali, sedaj pa naprošajo poklicne mesarje, ki hodijo od hiše do hiše, koljejo in pomagajo pri predelavi mesa in v pripravah za dimljene. Kadar so včasih v družini klali, otrokom ni bilo treba iti v šolo. Še vedno so v rabi številne vraže, ki so podedovane od naših prednikov in vsebinsko navezane v spomin na starega

slovanskega boga živine Velesa. V sedanji dobi je patron živine na Slovenskem sv. Anton. Zato na njegov praznik nosijo kmetje cerkvi v dar klobase in krače.

Na dan kolin začnajo delati klobase proti večeru. Seveda so v vsakem, predelu drugačne in imajo tudi svoje ime. Tako na pr. primešajo v Slovenskih goricah krvi proseno kašo, na Tolminskem delajo „mulce“ iz krvi, pljuč, srca, glave, ajdove moke, riža in pinjol. Sladijo jih in jim dodajajo rozine, šetraj in janež. V Ziljski dolini delajo jetrne klobase iz bele drobovine. Iz mesa, glave, ričeta in poparjenega kruha naredijo nadev, katerega zavijejo v mreno - to so zanaminiti „mavželjni“. Še bi lahko naštevati, koliko načinov priprave kolin je v Sloveniji, a po svetu so najbolj znane kranjske klobase, kraški pršut, razne zaseke, itd.

Na dan kolin gospodinje rade povabijo na večerjo sorodnike, znance in sosedje. Najprej ponudijo juho ali godljo. Nato kisle zelje s svežimi rebricami, pečenko, klobase, zeljato solato in krompir. Za poslastek so kuhane slive, namočene v slivovki, včasih tudi drobljanci (flancati). Seveda ne sme manjkati vina... Še sedaj pošlje gospodinja svojim znancem „koline“ - to so pečenice, krvavice, jetrne klobase in nekaj svežega mesa. Domače zabave pa se navadno zavlečejo v pozno noč in so združene z raznimi šalami.

Svinjina je v naših krajih zelo pomembna mesna hrana. Koline navadno jedo za božič ali pust, na mizi so pa seveda ob vsakem praznovanju. Tako naj bi gospodinja skuhalo na debeli četrtki pol glave, drugo polovico na pustni torek, za veliko noč gnjat in pleče, enako za binkošti. Mlatiči so pa navadno dobivali krače.

Po raznih virih priredila D-ova

SLOVENSKE JEDI

V knjigi Slovenske narodne jedi je sledeči recept:

KRANJSKA OHCET.

1 in pol kg svinjskega stegna, sol, 4 stroki česna, kumina, 50 g masti, 2 kg kislega zelja, 2 žlici moke za podmet, 5 krvavic, 5 pečenic, 2 žlici paradižnikove mezge. - Kruhovi cmoki.

Svinjsko meso nasolimo in nadržemo s strtim česnom in strto kumino. Meso položimo v pekačo, ga polijemo z vročo mastjo in pečemo. V prav malo vode dušimo kisle zelje (na 50 g maščobe), ga zgostimo s podmetom, okus mu izboljšamo s paradižnikom in zabelimo z mastjo od pečenke in klobas. Posebej pečemo krvavice in pečenice. Zelje naložimo na pogret krožnik, nanj naložimo narezano toplo pečenko, pečenice in krvavice.

H kranjski ohceti običajno serviramo kruhove cmoke, ki jih razvrstimo kar na krožnik z mesom.

KRUHOVI CMOKI

(recept Marije Remec)

Zreži 8 - 9 dva dni starih žemelj na majhne kocke in jih polij z vročo mastjo, v kateri si zarumenela žlico drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja, ter 1/8 l mrzlega mleka. Pokrij kruh za pol ure, da se napoji, prilij še 1/8 l mleka, v katerem si razmotala 1 jajce, prideni še 2 žlici mleka (po potrebi še malo več), dobro premešaj in napravi iz tega testa 7- 8 cmokov. Kuhaj jih v zavreli osoljeni vodi 20 - 30 minut, kuhane poberi iz vode, položi na krožnik z drobtinami, ki si jih prej zarumenila v masti ali maslu.

DROBLJANCI IZ KRHEGA TESTA

(recept Marije Remec)

Deni na desko 150 g moke, nekaj zrn soli, 30 g surovega masla, ki ga z nožem zdrobi med moko, primešaj dva rumenjaka, 2 - 4 žlice belega vina in 1- 2 sladke smetane. Vse skupaj dobro pregneti. Testo, ki mora biti voljno, pusti počivati pol ure, nato ga kolikor mogoče tenko razvaljaj ter zreži v 4 cm dolge in prav toliko široke krpice, v katere napravi 3 - 4 zareze tako, da ostane rob okoli in okoli cel. Drobljance ocvri v razbeljenem maslu ali maščobi. Pri cvrtju ponev nekoliko stresi, da drobljanci narastejo in zarumene. Nato jih obrni, da še na drugi strani zarumene, poberi jih iz maščobe in daj na krožnik potresene s sladkorjem.

Pripravila D-ova

Brižinski spomeniki prvič v Sloveniji

Bavarska bo maja priložnostni letni znamenje dobrodošlice v Evropski zvezi Sloveniji v razstavne namene posodila izvirnik znamenitih Brižinskih spomenikov, prvega ohranjenega zapisa slovenščine, ki je na devetih pergamentnih listih nastal konec 10. stoletja.

Do leta 1803 je bil v škofijski knjižnici v Freisingu - ta je imela del svojih posesti tudi na Gorenjskem, danes pa se nahaja v Bavarski državni knjižnici. Brižinski spomeniki v izvir-

niku bodo ob tej priložnosti prvič na ogled v Sloveniji, saj so bile številne prošnje, da bi bili razstavljeni pri nas, doslej zmeraj zavrnjene.

Sklep o posojilu Brižinskih spomenikov je sprejela bavarska vlada, v okviru priprav na 23. zasedanje mešane slovensko-bavarske komisije, ki bo od 8. do 10. julija v Münchnu, pa ga je predsedujoči bavarskega dela te komisije, Erwin Huber, posredoval predsedujočemu slovenskega dela Borutu Trekmanu.

Grb RASTi XXX

na notranji strani pokrova
vpisne knjige na vrhu Golice.
(Našel bivši profesor
srednješolskega tečaja)

Mesić v Sloveniji

Hrvaški predsednik Stipe Mesić je ob uradnem obisku v Sloveniji govoril v državnem zboru, pri čemer je menil, da odnosov med Slovenijo in Hrvaško ne kalijo nobene zgodovinske obremenitve, čeprav je res, da obstajajo nekatera odprta vprašanja, o katerih se državi še nista dogovorili. Pri tem je poudaril, da v odnosih med državama ni vprašanja, ki ga ne bi bilo mogoče rešiti.

„Predpogoj za reševanje teh vprašanj je dobra mera strpnosti in upoštevanje dejstva, da se nekatera vprašanja lahko rešijo samo s kompromisi,“ je poudaril Drnovšek. Da so odnosi med Slovenijo in Hrvaško dobri, se je strinjal tudi hrvaški predsednik Mesić, ki je med drugim spomnil na 42 podpisanih sporazumov med državama.

Drnovšek je povedal, da pomeni skorajšnje članstvo Slovenije v EZ uvod v novo poglavje sodelovanja s Hrvaško. Prav tako pa si Slovenija po njegovih besedah želi, da bi Hrvaška čimprej

postala članica zveze.

Hrvaški gost je imel na programu še ogled ljubljanske stolnice, kjer naj bi ga pozdravil ljubljanski nadškof in metropolit Franc Rode, sprejela pa naj bi ga tudi ljubljanska županja Danica Simšič. Za konec pa ima na programu še zasebni obisk v Logarski dolini.

UPADANJE ČLANOV MANJŠIN

Parlamentarna komisija za narodni skupnosti je na seji po obravnavi izsledkov popisa prebivalstva, ki je bil izpeljan aprila lani, prišla do zelo neugodnih ugotovitev. Člani komisije so ugotovili, da je pri zadnjem popisu prebivalstva prišlo do drastičnega upada števila pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti. Do konca leta bo pripravila predlog resolucije o politiki do narodnih skupnosti.

www. zveza mater in žena

V našem listu vestno poročamo o delovanju Zveze slovenskih mater in žena. Sedaj pa se bodo rojaki, tako v Argentini kot po svetu, lahko seznanili z njenim delom in poslanstvom tudi na internetu. Zveza je namreč postavila v medmrežje lastno stran, v sklopu osrednje strani Slovencev v Argentini.

Že sedaj lahko obiščete njihovo mesto. Dostop je možen na dva načina. Direktno lahko napišete naslov strani, ki je www.slo.org.ar/zveza.html ali pa obiščete

našo osrednjo stran (www.slo.org.ar) in tam poiščete zvezo na strani „Novosti“, kjer je oglaš strani, ali pa med organizacijami.

Vse rojake, v Argentini, Sloveniji in po svetu vabimo, naj si stran ogledajo. Tudi žene same jo bodo gotovo rade obiskale. Vemo, da se večina od njih ne spozna na internet, a jim bodo to lahko pokazali drugi (otroci, vnuki ...), kar bo obenem lepa priložnost za razgovor in medsebojno izmenjavo mnenj med generacijami.

NOVICE IZ SLOVENIJE

MATURANTSKA PARADA 2003

V 15 slovenskih mestih, kjer so maturantje postavili nov Guinnessov rekord, je po podatkih organizatorjev v 3233 četvorkah zaplesalo natančno 12.036 maturantk in maturantov. Maturantje so tako izboljšali lanski rekord v sinhronem plesanju, ko je po ulicah plesalo 8512 plesalk in plesalcev. Mladi se bodo lahko plesnega karnevala udeležili tudi v prihodnjem šolskem letu. - V Ljubljani so plesali na Slovenski cesti. Obblečeni v značilne majice (fantje v črnih, dekleta v oranžnih - seveda z imeni sponzorjev), so zapeli himno Gaudeamus igitur in odplesali nekaj figur v četvorkah.

NEKAJ JUGOZAPUŠČINE

Prejšnji teden je potekala primopredaja umetniških del iz veleposlaništev, ki so jih države naslednice nekdanje SFRJ doslej že prevzele. Slovenija je v Washingtonu, kjer je prevzela veleposlaništvo nekdanje skupne države, predala ostalim naslednicam slike, ki so jim pripadle. Sloveniji so tam ostale slike slovenskih avtorjev in tiste, ki jim niso mogli določiti avtorja. V Parizu pa je bila opravljena primopredaja slik, ki so bile doslej v rezidenci nekdanjega veleposlaništva SFRJ v Parizu. V rezidenci, ki jo je prevzela Srbija in Črna gora, je bilo Sloveniji izročeno sedem slik, Hrvaška pa mora Sloveniji izročiti še eno sliko. Vsega skupaj je Slovenija prejela dvanajst likovnih del slovenskih likovnih ustvarjalcev. Med njimi so dela Matije Jame, Mateja Sternena, Božidarja Jakca, Maksima Sedeja, Francea Miheliča in Rika Debenjaka.

VEDNO NOVA GORIBŠČA

Na nekdanjem posestvu pod gradom Borl so pred dnevi našli človeške kosti. Travniki, ki ga je najemnik letos prvič po 58 letih zoral in tako naletel na kosti, je po besedah domačinov grobišče več tisoč trupel. Da gre za človeške kosti, so potrdili mariborski patologi, grobišče pa preiskujejo tudi kriminalisti. Grobišče pod Borlom naj ne bilo edino na tem območju, nekaj naj bi se jih namreč skrivalo še v Zavrču in okolici Majšperka. - Tudi v grosupeljski občini je kraj, kjer je znano, da je kakih štirideset trupel ljudi, pobitih v času komunistične revolucije, pa je nevarno raziskovati, ker je tudi precej eksplozivnega materiala zraven.

PO SVETU

NOROST TUDI V AMERIKI

Kanadske oblasti so sporočile, da so v provinci Alberta na zahodu države odkrili prvi primer bolezni norih krav v Kanadi in tudi prvi primer te bolezni v Severni Ameriki. Za čredo, katere del je bila obolela krava, so že odredili karanteno, kanadske zdravstvene oblasti pa so tudi zagotovile, da okuženo meso še ni prišlo v prehranjevalno verigo. ZDA pa so se takoj odločile uvesti embargo na uvoz kanadskega govejega mesa.

SARS RAZSAJA PO FORMOZI

Tajvanske zdravstvene oblasti so sporočile, da je za sarsom umrlo še 12 ljudi, kar je rekord od začetka epidemije na tem otoku. S tem je število umrlih zaradi sarsa na Tajvanu naraslo na 52. - Za akutnim sindromom oteženega dihanja (sars) je po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) doslej zbolelo 7956

ljudi, od katerih jih je 666 umrlo, 4085 bolnikov pa je ozdravelo. WHO še naprej odsvetuje potovanje v Hongkong, Šanghaj, na Tajvan in v kitajske province Guandong, Šansi Tianjin in Hebei.

HUD POTRES V ALŽIRU

V potresu, ki je prizadel Alžirijo, je po zadnjih uradnih podatkih umrlo 1875 ljudi, ranjenih je 8081, več sto ljudi pa pogrešajo. Brez domov je ostalo več tisoč ljudi. Pod ruševinami je še vedno veliko ljudi, zato opozarjajo, da bi se lahko število žrtev še povečalo. Podatki o jakosti potresa so si nasprotujoči. Po alžirskih navedbah je potres dosegel jakost 5,8 stopnje po Richterjevi lestvici, observatorij za geologijo v Strassbourgu je izmeril jakost 6 stopnje, po navedbah ameriškega seizmološkega centra pa naj bi dosegel celo moč 6,8 stopnje. Žarišče potresa je bilo v bližini mesta Thenia, ki leži okoli 70 kilometrov vzhodno od Alžira.

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

Narodno gospodarstvo med obema vojnama

Ko se je prva svetovna vojna nehala, je bila Slovenija gospodarsko precej uničena. Vojaške dajatve so zahtevale svoje. Posebno pa je Slovenijo prizadela menjava avstrijskega denarja, kron, v jugoslovanski dinar. Pri tem je beograjska vlada zamenjala 4 krone za 1 dinar, ko bi bilo pravilno 1 krona za 1 dinar. Tako so vsi prihranki izpuhteli.

Slovenija se je začela vedno bolj industrializirati. Kapital je bil večinoma nemški, francoski ali češki, nekaj ga je pa tudi bilo domačega. Nastajale so nove tovarne, železarne, tekstil in vrsta manjših.

Tudi se je dežela hitro elektrificirala. Moč slovenskih hidroelektrarn se je v 20 letih podvajseterila, Nedvomno pa je največji napredek doživela tekstilna industrija. Pred pričetkom 2. svet. vojne je znašala 37% vse jugoslovanske tekstilne proizvodnje. Ustanovljenih je bilo več desetih novih tekstilnih tovarn. V tekstil je bilo vloženega 40% češkega kapitala.

Slovenijo je tudi priza-

dela svetovna kriza leta 1929. Najhujša je bila depresija v agrarni stroki. Slovenskega kmeta pa so ves ta čas ščitile predvsem dobro organizirane zadruge, nabavne, prodajne in kreditne. Vseh je bilo 1677.

Industrializacija se je razvijala hitreje kot prej. Pred vojsko je potrebovala industrija 50 let, da je prišla na 300 podjetij, pod Jugoslavijo pa je v 22 letih nastalo kar 250, kjer je delalo nad 100.000 delavcev, v glavnem rudarji in industrijski delavci.

Ustanavljale so se razne banke. Ljubljanska kreditna banka je na primer dobila v svoje roke Združene papirnice Vevče in Goričane, ki so bile prej tuja last. Premogovnik Velenje, prej last Avstrijcev, je postal last jugoslovanske vlade, pa tudi tobačna tovarna v Ljubljani, cinkarna v Celju, smodnišnica v Kamniku itd. Kranjska industrijska družba, last dunajskega kapitala, je postala napol italijanska, pozneje pa last Celjskega Nemca Westena, jugoslovanskega državljan.

Tisoč metrov nadmorske višine še ni vrh

S tem naslovom je nemški dnevnik Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) v izdaji 15. maja objavil skoraj celostranski prispevek o slovenskih Kamniških Alpah. Planinarjenje po Kamniških Alpah je lep primer alpinističnega življenja, nadaljuje Wolfgang Albers v FAZ.

Kamniške Alpe niso revir kratkih, udobnih poti. A odmaknjenost je Kamniškim Alpam koristila, posebej še Logarski dolini. S svojimi nasprotji je ta dolina ena izmed najlepših v Alpah. Tukaj se ustavljajo tudi avtobusi. Skupine potnikov se podajo po kratki gozdni poti navzgor, dokler ne prispejo do skalne stene - slapu Rinka, ki leži najvišje v Sloveniji, piše Albers in nadaljuje, da že sama strmina kompaktnega masiva vzbuja spoštovanje.

Kdor želi doseči atraktivne cilje, potrebuje kondicijo. Tisoč metrov je pogosto najmanj, kdor želi priti na vrh ali prečkati prelaz. Med tednom so Kamniške Alpe osamljene, ob koncu tedna pa je vse polno ljudi. Že Johannes Frischauf, avstrijski profesor, ki je leta 1877 kot prvi v knjigi opisal Kamniške Alpe, je občudoval domačine: vsak višinski kmet je lahko izkušen vodič. Albers v prispevku tudi podrobno med drugim opiše lepote Ojstrice, Raduhe in Velike Planine. Ne pozabi omeniti niti tradicionalne slovenske planinske hrane: „energijske rezine po slovensko“ - golaža, pečenic in kislega zelja.

*Turska gora in Mala Rinka
v Kamniških planinah*

ESLOVENIA, MI TIERRA

La primavera de las naciones

La revolución en Europa en 1848, principalmente en Viena, tuvo eco entre los eslovenos. A principios de mayo hubo manifestaciones en Ljubljana, ataques a las aduanas, copamiento de la casa del intendente, rotura de la estatua de Metternich. Los ciudadanos festejaron junto con el gobernador con una función de gala en el teatro. Se formaron las milicias nacionales para contrarrestar los desórdenes revolucionarios. Suplían al ejército que estaba ocupado con los italianos. En las milicias había gente noble, burgueses y estudiantes.

Los campesinos de Ig atacaron el castillo y quemaron todos los muebles. Los castillos de Turjak, Ortnek, Ribnica y Mirna tuvieron una suerte similar. Las parroquias tampoco estuvieron a salvo. Estos episodios se siguieron sucediendo hasta el momento en el que los soldados volvieron a imponer el orden. Los campesinos aplaudieron la revolución de marzo que los liberó de las obligaciones en materia territorial.

Como la revolución del año 1848 sacó a relucir el problema nacional, ese año pasó a llamarse **La primavera de las naciones**. Los húngaros quisieron crear una república y separarse de Austria (pero no tuvieron éxito). En Zagreb los croatas exigieron la unión de todas las regiones croatas (Dalmacia, Eslavonia).

En las regiones alemanas comenzó la acción para una Alemania unida. Debería unirse también Austria. Hubo preparativos para las elecciones del parlamento de Frankfurt. En Austria se opusieron a estas elecciones los checos. Alegaron que las regiones checas no podían formar parte de Alemania, ya que los checos no son alemanes. Debido al peligro ruso abogaban por una Austria, fuera de la unión alemana, que llegara a ser más justa con respecto a sus naciones.

LOS ESLOVENOS Y LA PRIMAVERA DE LAS NACIONES

Matija Majar Ziljski publicó en el periódico ljubljanske Novice del 29 de marzo un artículo en el que señala que no había que perder el gran momento de estar a la par de las otras naciones libres como una nación libre. A esta idea adhirió Andrej Einspieler y Anton Martin Slomšek. Este anhelo se propagó rápidamente por toda Eslovenia.

SLOVENCİ IN ŠPORT

LETOŠNI POKAL V LJUBLJANO

Nogometaši Vega Olimpije so zmagovalci pokala Nogometne zveze Slovenije v sezoni 2002/2003. Na povratnem srečanju sta se ljubljanska in celjska ekipa razšli z neodločenim izidom 2:2, moštvo iz slovenske prestolnice pa je slavilo zaradi večjega števila doseženih zadetkov v gosteh. Prva tekma se je končala z izidom 1:1. Za ljubljansko ekipo sta gola dosegla Tonči Žlogar in Robert Prosinečki, za celjsko pa Robert Koren in Andrej Kvas.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Valentín B. Debeljak / Proprietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alojzij Rezelj / Redacción y Administración: RAMON L. FALCÓN 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar
Glavni urednik: Tine Debeljak ml. / Za Društvo ZS: Alojzij Rezelj / Sodelovali so še: Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Pavlina Dobovšek, Franci Markež, Dani Cestnik, Marko Vombergar, Graciela Kastelic. / Mediji: STA, Radio Ognjišče.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 70, pri pošiljanju po pošti pa \$ 95; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta Nº 7211
R. Nac. de la Propiedad
Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM

Bungali v Bariločah. - Bungali ILIR-
SKA nudijo 3-sobna stanovanja z vsi
opremo, vse leto po odlični ceni.
Tel. 02944-441814. E-mail:
ilirska@bariloche.com.ar

Letalske karte,
rezerva
hotelov,

najem avtomobilov in izleti po svetu
H. Yrigoyen 2742 - San Justo
Tel. 4441-1264 / 1265

ADVOKATI

Dr. Vital Ašič, Odvetnik Paraná 830,
5.nadstr. - Buenos Aires. Prijave na:
Tel./faks: 4798-5153. e-mail:
estudioasic@cpacf.org.ar

DOBOVŠEK & asociados -
odvetniki. Zapuščinske zadeve.
Somellera 5507, (1439)
Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386.
E-mail: jdobovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznič - Odvetnica -
Uradna prevajalka za slovenski jezik
Lavallo 1290, pis. 402 - Tel.
4382-1148 - 15-4088-5844-
mpoznic@sfanet.com.ar

dr. Franc Knaps, dr. Bernard Knaps, dr.
Veronika Knaps - odvetniki - pone-
deljek, torek, petek od 16. do 20. - Tu-
cumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital -
Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.
dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Av. Co-
rrientes 1250, 5° F, Capital. Torek in
četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI 27. maja 2003

1 EURO 233,13SIT
1 U\$S dolar 197,37SIT

DARUJTE V TISKOVNI SKLAD!

OBVESTILA

SOBOTA, 31. maja:

Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri
v Slovenski hiši. Ob 19.15 uri pa sestanek staršev.

Slovenski večer - družabna prireditev ob 20. na Pristavi
v Castelarju.

NEDELJA, 1. junija:

Žalna spominska proslava žrtve vojne in revolucije, ob
16. v Slovenski hiši.

ČETRTEK, 5. junija:

Spominski sestanek Zveze slovenskih mater in žena:
srečanje z Manco S. Urbančič: „Moji spomini iz Št. Jošta“.

SOBOTA, 7. junija:

Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri
v Slovenski hiši.

NEDELJA, 8. junija:

V Slomškovem domu ob 9.00 uri Domobranska prosla-
va.

Občni zbor Društva Slovenska pristava, po maši na
Pristavi v Castelarju.

Družabno kosilo in srečolov ob 10 letnici upokojencev
Slovenske vasi, v Hladnikovem domu ob 13. uri.

Sobota, 21. junija:

Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri
v Slovenski hiši.

SOBOTA, 28. junija:

Praznik slovenske državnosti v Slovenski hiši.

ZA SMEH

Sin pride domov blaten
od nog do ušes. Oče ga
krega: „Poglej se, kako zg-
ledaš, ti mali odojek! Ali
sploh veš kaj je odojek?“
„Vem. To je sin od

prašiča“.

„Moj oče je mizar. Kaj
dela pa tvoj?“
„Vse, kar mu reče ma-
mica“.

Žalni praznik spomina in pričevanja

DOMOBRA NSKA PROSLAVA

Nedelja, 1. junija 2003, ob 16, uri v Slovenski hiši

- Koncelebrirana sveta maša
- Poklon pred spomenikom
- Spominska akademija v dvorani

Počastili bomo vse žrtve komunistične revolucije na Slovenskem

„... še sam se v zemljo bom spreminjal,
ljude bom vedno bolj izginjal
in rastel v novo, večno srečo.“

Ivan Hribovšek

Slomškov dom

Domobranska proslava

Nedelja, 8. junija ob 9.00 uri

Spominski govor: Pavla H. Kremžar
Počastimo slovenske mučence!

V Carapachayu bo v nedeljo,
8. junija, po sv. maši, ki je ob 10.30

Spominska proslava

padlih domobrancev in drugih vojnih žrtev

ob 12.30 pa bo skupno kosilo.

Rojaki prisrčno vabljeni!

Društvo Slovenska Pristava REDNI OBČNI ZBOR

v nedeljo, 8. junija, ob 10.30 uri.
Vsi člani lepo vabljeni!

Balantičeva šola in mladinska organizacija

vabita

v nedeljo, 8. junija, ob 10. uri v Našem domu
na zanimivo predavanje

O DRUŽINI IN ZAKONU

Predaval bo pater dr. Alojzij Kukovica

Veselje N.Si ob omembi Alojza Peterleta kot primerne- ga kandidata za predsednika EP

V Novi Sloveniji - krščanski ljudski stranki so veseli, da
se v resnih evropskih časnikih kot sta European Voice in v
Economistu omenja Alojza Peterleta, predsednika Sveta
N.Si kot osebnost, ki bi bila v naslednjem letu, ko bo
Evropska zveza že razširjena z novimi članicami, primerna
za prevzem funkcije predsednika Evropskega parlamenta.
To štejemo kot priznanje Alojzu Peterletu, ki kot predstavi-
nik držav kandidatke že zdaj uspešno sodeluje v
predsedstvu Evropske konvencije.

Želijo, da bi se ta pričakovanja uresničila, saj bi
kandidatura Alojza Peterleta predstavljala tudi promocijo
N.Si, ki se želi dejavno vključiti v delo Evropske ljudske
stranke. Izvolitev Slovenca za predsednika Evropskega
parlamentarja, kjer bodo zbrani predstavniki najmočnejše
svetovne gospodarske in kulturne sile, pa bi bila tudi
izjemno dragoceno priznanje Sloveniji kot majhni, vendar
trdni in umirjeni državi, sposobni povezovati interese
mnogo večjih držav.

Prenovljena Knafljeva ustanova

Slovenski premier An-
ton Rop se je udeležil od-
prtja prenovljene Knafljeve
ustanove v prvem dunajsk-
em okraju. Med drugim je
poudaril, da je izkušnja
Knafljevega doma - tako
njegova nekdanja slava kot
naše današnje sodelovanje
- vedno tu, da nas spomni
in spodbudi.

Predsednik avstrijske
vlade Schuessel pa je ob tej
priložnosti posebej izpostavi-
l vlogo Slovencev v av-
strijski zgodovini - od Jane-
za Puha do Jurija Vege, ki
so pomembno sooblikovali
podobo te države.

V dveh in pol stoletjih
je s pomočjo Knafljeve št-
pendije študiralo 1200
slovenskih študentov

Fondacija Luke Knaflja
je bila ustanovljena leta
1676 iz zapuščine slovens-
kega duhovnika Luke Kna-
flja. V svoji dolgoletni zgo-
dovini je podeljevala št-
pendije in omogočala Slo-
vencem študij na Dunaju in
s tem prispevala k nastanku
slovenskih izobražencev.
Univerza v Ljubljani je od
avstrijske vlade na temelju
zapuščine Luke Knaflja iz
leta 1671 dobila leta 1961
v upravljanje in uporabo
šestnadstropno stanovanjs-
ko hišo v strogem centru
Dunaja, ki je spomeniško
zaščitena.

Univerza v Ljubljani je
imenovala kuratorij (4
predstavniki univerze in 5
predstavniki ministrstev)
za upravljanje Knafljeve us-
tanove.

Obnovljenih je bilo 14
stanovanj, zagotovljeni pro-
stori za Slovenski znanstve-
ni inštitut ter študentski
dom, ki že nudi dom mno-
gim študentom in profesor-
jem na začasnem študiju na
Dunaju. V pritličju je bila
urejena Knafljeva spomins-
ka soba.

Srečanje s pesnikom Prenzom

Po delovnem dopoldne-
vu na Bledu, ki so ga pisa-
telji centrov PEN posvetili
okrogli mizi Mirovnega ko-
miteja, so popoldne preži-
veli na Ljubljanskem gradu,
kjer je potekalo literarno
srečanje z argentinskim
pesnikom Juanom Octa-
viom Prenzom. Prevodi
Prenzovih pesmi so v dvo-
jezični zbirki Prostdušne
malenkosti - Libertades m-
nimas nedavno izšli pri za-
ložbi Mondena.

Prenz se je rodil leta
1932 v Argentini staršema
slovenskega rodu. Je član
uredništva revije Equivalen-
cias v Madridu in urednik
esejističnih izdaj pri založ-
bi Editorial LAR v Buenos
Airesu.

Že dvajset let predava
na katedri za hispanistiko v
Trstu, kjer goji tudi tesne
stike z zamejskimi sloven-
skimi književniki. Simpatije
do slovenske poezije so
obrodile sadove v njegovih
prevodih lirike Cirila Zlobca
in Toneta Pavčka.

Trenutno Prenz prevaja
poezijo Franceta Prešerna.
Kot je dejal, mu slednji
predstavlja izziv, saj sam, v
nasprotju s Prešernom, v
pesniškem izrazu ni zave-
zan formi.

Prenz je tudi napisal
dva romana in več pes-
niških zbirk, leta 1992 pa je
za svojo poezijo prejel li-
terarno nagrado za špansko
govorno področje „Casa de
las Américas“. (Pred leti
smo v našem listu obravna-
vali njegove neposrečene
prevode - N.pr.: „statve živ-
ljenja“, „estatvas de la
vida“, „sosed gora“, „el
vecino de arriba“. Verjetno
mu je sedaj, ko se loteva
Prešerna, slovenščina že
bližja.)

Zahvalili veseli stanovalci
Rožmanovega zavetišča. Še
vedno se najdejo ljudje po
svetu, ki imajo srce za stis-
ke rojakov v gospodarski
nevihti.

Pomoč potrebnim

Pred nekaj meseci je
Srečko Gaser, ki je pred leti
živel med nami v Argentini
in se je pozneje preselil v
Združene države, pričel z
nabirko v korist Rožmano-
vega doma v Buenos Aire-
su. Zvedel je za silno
gospodarsko krizo, ki je za-
jela Argentino, in s tem
zvezane potrebe vseh tistih,
ki s svojo bomo pokojnino
ne morejo dostojno živeti.
Tudi Rožmanov dom, ki je
navezan predvsem na daro-
ve dobrih duš, se je znašel
pred težko situacijo. Zato je
Srečko Gaser pričel med
prijatelji in znanci v ZDA z
rečeno nabirko. Kot sam
pravi, od zrna do zrna po-
gača, od kamna do kamna
palača. Zbrala se je prav
lepa vsota, 7.445 ameriških
dolarjev.

Sedaj je prišel v Argenti-
no na obisk sorodnikov in
je porabil priliko ter sam
izročil to vsoto predsedniku
Rožmanovega doma Petru
Čarmanu. Predsednik Čar-
man se mu je lepo zahvalil
za ta znesek, ki v pesih
predstavlja kar veliko vsoto,
prav tako pa so se mu